

## BESLUT

Datum  
2026-03-20

Dnr  
6533-2025

Sid 1 (9)

Justitieombudsmannen  
Per Lennerbrant

### Uttalanden om vilka krav som bör ställas på dokumentationen av ett beslut om husrannsakan enligt rättegångsbalken

---

**Beslutet i korthet:** JO har på eget initiativ utrett vilka krav som bör ställas på dokumentationen av ett beslut om husrannsakan enligt rättegångsbalken. Utgångspunkten för utredningen har ytterst varit enskildas intresse av att bli behandlade på ett lagenligt och i övrigt rättssäkert sätt samt att ge tillräckliga förutsättningar för en efterhandskontroll av t.ex. JO.

JO konstaterar att det av beslutet om husrannsakan, eller i vart fall av myndighetens handlingar i ärendet, ska framgå de omständigheter som beslutsfattaren lagt till grund för sin bedömning, t.ex. vad som föranlett att en viss person är skäligen misstänkt för ett brott. Om beslutsfattaren lägger någon ytterligare omständighet till grund för beslutet, som inte framgår av handlingarna i ärendet, måste det antecknas.

En särskild fråga är enligt JO i vilken mån beslutsfattarens närmare överväganden om huruvida det funnits förutsättningar för husrannsakan behöver redovisas. JO uttalar att frågan får avgöras med hänsyn till hur situationen ter sig i det enskilda fallet. Typiskt sett bör överväganden dokumenteras när husrannsakan ska göras hos någon som inte är misstänkt för brottet, när ett barnperspektiv behöver anläggas eller när proportionalitetshänsyn av något annat skäl är särskilt framträdande.

#### Initiativet

I ett beslut den 12 juni 2025 uttalade jag mig om vilka krav som bör ställas på en åklagares dokumentation av anhållningsbeslut (JO 2025 s. 288, dnr 7836-2024 och 1656-2025). Jag konstaterade i beslutet bl.a. att det av rättssäkerhets- och legitimitetsskäl bör ställas högre krav på dokumentationen av ett anhållningsbeslut än vad som dittills gällt.

Jag har därefter beslutat att utreda vilka krav som bör ställas på dokumentationen av ett beslut om husrannsakan enligt rättegångsbalken respektive hämtning till förhör. I detta beslut behandlas frågan om dokumentationen av ett beslut om husrannsakan. Dokumentationen av ett beslut om hämtning till förhör behandlas i JO:s ärende med dnr 6534-2025.

## Utredning

### Inriktningen av JO:s utredning

JO uppmanade Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket och Kustbevakningen att yttra sig och redovisa relevant rättslig reglering samt sin bedömning av vilka krav som bör ställas på dokumentationen av ett beslut om husrannsakan enligt rättegångsbalken. Redovisningen skulle särskilt beröra dokumentationen av de omständigheter som lagts till grund för tvångsåtgärden men även andra rekvisit för en husrannsakan skulle belysas i fråga om dokumentation.

### Myndigheternas yttranden

#### Åklagarmyndigheten

Åklagarmyndigheten (vice riksåklagaren AA) redogjorde i yttrandet för rättslig reglering och redovisade därefter följande bedömning.

Det finns inga generella regler i RB [*rättegångsbalken, JO:s anm.*] om dokumentation av tvångsmedelsbeslut fattade av åklagare. Som framgår ovan [*i redogörelsen för den rättsliga regleringen, här utelämnad, JO:s anm.*] är detta främst motiverat av åklagarens roll och funktion i det straffprocessuella systemet. Av hänsyn främst till den enskildes rättssäkerhet har lagstiftaren dock ställt upp vissa krav på dokumentation, som dock främst tar sikte på frihetsberövanden. Härutöver har lagstiftaren överlämnat åt Åklagarmyndigheten att meddela de föreskrifter, allmänna råd och övriga riktlinjer och anvisningar som behövs för att uppnå enhetlighet och följdriktighet vid åklagarnas rättstillämpning. I ÅFS [*Åklagarmyndighetens författningssamling, JO:s anm.*] 2005:30 har Åklagarmyndigheten meddelat föreskrifter om dokumentation av tvångsmedel. Av föreskrifterna framgår att beslut om tvångsmedel ska dokumenteras av beslutsfattande åklagare och att det ska framgå vem som har fattat beslutet, tidpunkten för beslutet och, i förekommande fall, vem som har varit föredragande i ärendet.

Dokumentationen av ett beslut om husrannsakan ska uppfylla två grundläggande krav, nämligen att grunden för beslutet och omfattningen – uppgift om var och för vilket ändamål som husrannsakan ska göras samt vem och/eller vad som ska eftersökas – framgår. Härutöver kan det naturligtvis, i det enskilda fallet, finnas behov av ytterligare dokumentation. Bland annat är det viktigt att eventuella villkor eller begränsningar av beslutet framgår, exempelvis att beslutet bara gäller en del av en bostad eller att beslutet bara får verkställas vissa tider på dygnet.

Den som fattar beslut om tvångsmedel har ett övergripande ansvar för verkställigheten och beslutsfattaren bör därför vid behov komplettera beslutet med direktiv för hur verkställigheten ska genomföras. Vid beslut om husrannsakan är det dock sällan möjligt att förutse alla frågor som kan uppstå vid verkställigheten och beslutsfattaren måste därför anpassa och utforma beslutet utifrån de förutsättningar som är kända vid beslutstidpunkten. Om det uppstår oväntade situationer eller problem vid verkställandet ankommer det på den som verkställer beslutet att kontakta beslutsfattaren.

JO har i flera beslut påtalat vikten av att en beslutsfattare dokumenterar de omständigheter som legat till grund för beslutet. Även riksåklagaren har i flera yttranden och tillsynsbeslut påtalat vikten av att bl.a. skälen och övervägandena för beslut om husrannsakan (tvångsmedel) i vissa situationer dokumenteras i exempelvis tvångsmedelsblanketten i Cåbra [*Åklagarväsendets ärendehanteringssystem för brottmål, JO:s anm.*]. I vilka fall sådan mer utförlig dokumentation behövs och hur utförlig den då bör vara måste dock enligt min

bedömning avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda ärendet. Dokumentationsbehovet bör i den delen inte sträcka sig längre än till sådana omständigheter som har varit av direkt betydelse för beslutsfattandet i det enskilda ärendet, exempelvis i situationer då överväganden kring ändamålsbehovs- och proportionalitetsprinciperna eller Barnkonventionen gör sig särskilt gällande. Det ökar även möjligheterna att i efterhand kunna följa ärendet.

De krav som enligt gällande rätt ställs på åklagarens skyldighet att dokumentera ett beslut om husrannsakan uppfyller enligt min bedömning de grundläggande krav på rättssäkerhet och legitimitet som bör ställas på dokumentation av tvångsmedelsbeslut. Eftersom behovet av ytterligare dokumentation varierar från fall till fall lämpar det sig enligt min uppfattning inte för tvingande reglering. Inom ramen för en nyligen initierad översyn av ÅFS 2005:30 kommer jag dock att överväga att tydliggöra i vilka situationer det kan finnas behov av ytterligare dokumentation.

### *Ekobrottsmyndigheten*

Ekobrottsmyndigheten (generaldirektören BB) redogjorde i yttrandet för rättslig reglering och redovisade därefter följande bedömning.

Som framgår av redogörelsen ovan [*här utelämnad, JO:s anm.*] finns det i dag inte någon författningsreglerad skyldighet att dokumentera vilka överväganden som legat till grund för beslut om husrannsakan. JO har dock i flera beslut anfört att det ur rättssäkerhets- och kontrollsynpunkt är av stor vikt att beslut om tvångsmedel dokumenteras klart och noggrant med bl.a. angivande av samtliga grunder för beslutet (se bl.a. JO 2009/10 s. 72 [*dnr 1516-2007, JO:s anm.*]).

I nu aktuell remiss hänvisas också till ett JO-beslut den 12 juni 2025 (dnr 7836-2024 och 1656-2025), där JO anför bl.a. att åklagaren, vid beslut om anhållande, som ett minimum alltid bör ange vilka omständigheter [...] som ligger till grund för brottmisstanken och varför han eller hon anser att ett eller flera av de s.k. särskilda häktningsskälerna föreligger. Samtidigt betonas att motiveringen kan vara relativt kortfattad. Hur utförlig dokumentationen bör vara av övriga förutsättningar för anhållningsbeslutet, exempelvis i fråga om proportionalitet och – i förekommande fall – varför det är av synnerlig vikt att den misstänkte tas i förvar, får enligt vad som anförts i beslutet avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. I beslutet hänvisar JO också till legitimitetsskäl och betonar särskilt vikten av att kontroll i efterhand inte får försvåras eller omöjliggöras på grund av bristfällig dokumentation (med hänvisning till fler uttalanden av JO i samma fråga).

Ekobrottsmyndigheten instämmer givetvis i att det är viktigt att det i efterhand kan göras en ändamålsenlig granskning av myndighetens beslut om tvångsmedel. Det gäller även beslut om husrannsakan ... Frågan är hur en granskning i efterhand kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt och om ett utökat dokumentationskrav (särskilt mot bakgrund av JO:s uttalanden att redogörelsen av åklagarens överväganden skulle kunna vara relativt kortfattade) bättre kan tillgodose behovet av underlag för en sådan granskning.

Åklagares beslut om tvångsmedel fattas i olika situationer och i olika skeden av en förundersökning. Besluten fattas ibland direkt i ärendehanteringssystemet Cåbra och ibland registreras de i efterhand. Inom ramen för Åklagarmyndighetens verksamhet fattas beslut om tvångsmedel ofta i samband med jourverksamhet (inklusive den s.k. dagjouren). Vid Ekobrottsmyndigheten ser verksamheten typiskt sett annorlunda ut och beslut om tvångsmedel fattas oftast inför ett i förväg planerat tillslag (även om det också vid Ekobrottsmyndigheten fattas mer brådskande beslut). Tvångsmedelsanvändning vid Ekobrottsmyndigheten kan alltså många gånger planeras och beslutas med beaktande av kända och dokumenterade omständigheter. Det betyder att proportionalitet och hänsyn vägs in tidigt i beslutsprocessen. Vilka överväganden

åklagaren dokumenterar i beslut om husrannsakan ... varierar, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.

När åklagare vid Ekobrottsmyndigheten fattar beslut om tvångsmedel finns därmed i regel skriftligt underlag i ärendet. Detta skriftliga underlag kan vara mer eller mindre omfattande och även kompletteras av muntlig information. I vissa fall finns dock inte någon skriftlig information alls att tillgå, utan åklagaren får endast en muntlig föredragning. Underlag som helt eller delvis presenteras muntligen dokumenteras för att kunna granskas i efterhand. Rutinen i dag är att åklagaren antecknar omständigheter av betydelse som presenterats muntligt i fritextfältet i den digitala tvångsmedelsblanketten. De åklagare som leder förundersökningar av mer omfattande karaktär fattar normalt sett tvångsmedelsbeslut i det egna ärendet.

Som framgår ovan varierar situationerna vid beslutsfattandet gällande tvångsmedel. En granskning av om ett beslut om husrannsakan ... varit rättsligt grundat och haft fog för sig bör ske med utgångspunkt i samtliga omständigheter som varit tillgängliga för beslutsfattaren vid beslutstillfället. Detta är av särskild vikt eftersom åklagaren vid beslutet även ska beakta omständigheter som talar mot att åtgärden ska vidtas. För säkerställande av en ändamålsenlig granskning i efterhand (av t.ex. JO) bör enligt Ekobrottsmyndighetens mening därför krävas att det av dokumentationen framgår vad som har beslutats och hur genomförande ska ske, vilket brott som beslutet grundas på samt vem som har fattat beslutet och när. Av ärendet i dess helhet bör det framgå vilket underlag som beslutsfattaren hade vid beslutstidpunkten, så att det går att göra en granskning i efterhand baserat på samma underlag.

I ovan nämnda beslut från juni 2025 redogör JO för en inspektion vid Ekobrottsmyndighetens första ekobrottskammare i Stockholm som gjordes i november 2024 (dnr 8015-2024). JO anmärker i beslutet på att han, för att kunna bedöma riktigheten i beslut om anhållande i frånvaro, varit tvungen att ta del av all dokumentation i ärendet. Enligt Ekobrottsmyndighetens mening föreligger det dock ingen motsättning mellan detta och möjligheten att bedöma riktigheten av ett beslut. Tvärtom är en granskning där JO tar del av åklagarens beslutsunderlag i dess helhet, enligt Ekobrottsmyndighetens mening, ur rättssäkerhetssynpunkt att föredra framför en ordning där endast en förhållandevis kort och i vissa fall hastigt nedskriven beslutsmotivering granskas. Detta gäller inte endast när beslutet har behövt fattas i ett brådskande läge, utan även i mer omfattande och komplicerade utredningar som pågått under viss tid. Även i sådana utredningar (som inte sällan förekommer vid Ekobrottsmyndigheten) kan det vara svårt att inför ett beslut om husrannsakan skriva ned en kort och koncis sammanfattning som ger en rättvis bild av utredningsläget och de närmare överväganden som ligger till grund för åklagarens beslut. Det bör inte heller krävas att beslutsfattaren skriftligen redovisar hur denne har värderat de olika delarna som ingått i underlaget, vilket kan vara mycket omfattande, eller om denne har ansett att vissa delar i underlaget varit av särskild betydelse för det beslut som fattats (jfr domskäl).

### *Polismyndigheten*

Polismyndigheten (juristen CC) redogjorde – efter att bl.a. samtliga polisregioner och Nationella operativa avdelningen beretts tillfälle att lämna synpunkter – i yttrandet för rättslig reglering och redovisade därefter följande bedömning.

Av 28 kap. 9 § RB framgår att ett beslut om husrannsakan ska dokumenteras. Det är ändamålet och vad som förekommit vid husrannsakan som ska anges. I 27 § polislagen anges vidare vad som ska framgå av protokollet.

Tvångsmedel innebär ett intrång i enskildas integritet och det är därför viktigt ur såväl rättssäkerhets- som kontrollsynpunkt att beslut om tvångsmedel

dokumenteras på ett utförligt sätt. Av protokollet ska det tydligt framgå vilka brottsmisstankar som föranlett åtgärderna och vilka omständigheter som legat till grund för beslutet (se t.ex. JO 2009/10 s. 72, dnr 1516-2007). Dokumentationen gör det även möjligt att i efterhand kontrollera om till exempel förutsättningar funnits för husrannsakan.

Polismyndigheten kan konstatera att de uppgifter som ska anges i Durtvå [Polismyndighetens anmälnings- och utredningssystem, JO:s anm.] motsvarar de krav på dokumentation som lagstiftaren ställer vid husrannsakan.

Polismyndigheten anser att dessa krav är tillräckliga och att inga ytterligare krav på dokumentation bör ställas. Polismyndigheten ser i dagsläget inga behov av att ytterligare skärpa kraven på dokumentation utan att nuvarande dokumentationskrav uppfyller kraven på rättssäkerhet och insyn vid användning av tvångsmedlet husrannsakan.

Det är dock naturligtvis viktigt att de nu gällande kraven efterlevs i praktiken hos den som dokumenterar. Polisregion Väst har pekat på att det kan finnas brister i myndighetens anmälnings- och utredningssystem och det är givetvis något som i så fall behöver åtgärdas.

När det gäller särskilt de omständigheter som lagts till grund för tvångsåtgärden (uttröna omständigheter som kan ha betydelse för utredning om brott, eftersökande av föremål som är underkastade beslag och eftersökande av person) är de alternativ i form av kryssrutor i Durtvå fullt tillräckliga. Utöver samtliga uppgifter som ska fyllas i finns dessutom möjlighet att använda sig av extra motivering i fritext vid ett enskilt tvångsmedelsbeslut.

Mot denna bakgrund anser Polismyndigheten att nuvarande krav och rutiner för dokumentation är ändamålsenliga och tillräckliga ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

### *Säkerhetspolisen*

Säkerhetspolisen (chefsjuristen DD) redogjorde i yttrandet för rättslig reglering och redovisade därefter följande bedömning.

För Säkerhetspolisens egen del finns inget behov av att ha några andra krav än vad som gäller idag avseende dokumentation av tvångsmedelsbesluten. Det går utmärkt bra och dessutom snabbt att i varje läge ta till sig innehållet i dokumentationen och förstå omständigheterna och den rättsliga bedömningen som ligger bakom besluten. Myndigheten har inte heller uppfattat att det finns några sådana behov hos åklagare eller försvarare. Mot den bakgrunden är det också myndighetens uppfattning att en kontroll av tvångsmedelsbesluten i efterhand inte kräver förändringar i dokumentationskraven. En efterhandskontroll kräver ett djupare studium av t.ex. omständigheterna i ärendet än vad som är rimligt att dokumentera i själva tvångsmedelsbeslutet.

I sammanhanget kan även nämnas att JO har t.ex. tidigare funnit att när omständigheter till grund för en husrannsakan gått att utläsa av handlingar i ärendet har detta underlag varit tillräckligt för att bedöma om det funnits lagstöd för åtgärden (Protokoll från inspektion av Åklagarmyndigheten, Västerorts åklagarkammare i Stockholm den 29–30 maj 2024 dnr 3559-2024).

Sammanfattningsvis är det Säkerhetspolisens uppfattning att de uppgifter som redovisas i aktuella tvångsmedelsbeslut tillsammans med övriga handlingar är fullt tillräckliga i dokumentationshänseende. Ytterligare krav behöver inte ställas.

### *Tullverket*

Tullverket (överdirektören EE) redogjorde i yttrandet för rättslig reglering och redovisade därefter följande bedömning.

Tullverket konstaterar att beslutsfattaren har möjlighet att anteckna grunden för sitt beslut i den särskilda blankett som är framtagen inom myndigheten.

Beslutsfattaren kan härutöver även ange andra överväganden kring beslutet i en promemoria när det finns ett behov av det. När det gäller utformning av beslut om husrannsakan så motsvarar förfarandet enligt Tullverket de krav som kan ställas på dokumentationen.

I syfte att förenkla förfarandet ytterligare för beslutsfattare inom Tullverket så initierar myndigheten i samband med detta ärende ett arbete för att möjliggöra införandet av anteckningar kring andra rekvisit för husrannsakan direkt i den särskilda blanketten.

### *Kustbevakningen*

Kustbevakningen (chefsjuristen FF) redogjorde i yttrandet för rättslig reglering och redovisade därefter följande bedömning.

Det kan konstateras att regleringen om husrannsakan är relativt komplex i den meningen att olika befattningshavare (undersökningsledare respektive ”vanlig” kustbevakningstjänsteman) kan fatta beslut om husrannsakan men på olika grunder. Vidare följer att det gäller olika regler beroende på vilket brott misstanken avser, vilken typ av utrymme som ska undersökas, sannolikheten för att det som eftersöks ska anträffas och tidpunkten på dygnet. Redan det faktum att regleringen ger möjlighet till flera olika typer av husrannsakan ställer krav på att man i efterhand måste kunna avgöra vilken reglering som tillämpats i det enskilda fallet.

Kustbevakningen delar den bedömning som JO fört fram gällande dokumentationskrav avseende anhållningsbeslut i JO 7836-2024 respektive JO 1656-2025. Även när det gäller beslut om husrannsakan bör det således ställas krav på beslutsfattaren att alltid ange vilka omständigheter som ligger till grund för beslutet och varför han eller hon anser att rekvisiten för den aktuella ”husrannsakingstypen” är uppfyllda i det enskilda fallet.

### **Rättslig reglering**

I beslutet om dokumentationen av ett anhållningsbeslut redogjorde jag för syftet med dokumentation av tvångsmedel och varför det ur kontroll- och rättssäkerhetssynpunkt är av så stor vikt. Jag hänvisar till det avsnittet.

Husrannsakan enligt rättegångsbalken regleras i balkens 28 kapitel, och kan vara antingen reell eller personell. En reell husrannsakan syftar framför allt till att söka efter egendom medan en personell husrannsakan syftar till att anträffa en eftersökt person. Beroende på t.ex. om husrannsakan riktas mot den som är skäligen misstänkt eller inte, eller om undersökningen vidtas hos den eftersökte eller hos annan, ställs olika krav för beslut om husrannsakan. Det ställs vidare särskilda krav t.ex. om åtgärden ska vidtas nattetid.

Vid ett beslut om husrannsakan ska alla de grundläggande principerna för tvångsmedelsanvändning, såsom ändamåls-, proportionalitets- och behovsprinciperna, beaktas.

Ett beslut om husrannsakan, som inte ska fattas av rätten, kan fattas av en åklagare eller undersökningsledare (se 28 kap. 4 § första stycket rättegångsbalken, RB). Under vissa förutsättningar får även en polis eller en tull- och kustbevakningstjänsteman, som inte är undersökningsledare, besluta om husrannsakan. I de allra flesta fall krävs då att det föreligger fara i dröjsmål.

(Se 28 kap. 5 § RB, 8 kap. 17 § tullbefogenhetslagen och 3 kap. 8 § kustbevakningslagen.)

Vid en förundersökning ska det föras protokoll över det som har förekommit som är av betydelse för utredningen (se 23 kap. 21 § första stycket RB). Närmare bestämmelser om förundersökningsprotokollet finns i förundersökningskungörelsen (FUK). Av 20 § FUK framgår bl.a. att beslut om uppgifter som rör användning av tvångsmedel ska antecknas i förundersökningsprotokollet.

I protokollet över en husrannsakan ska anges ändamålet med åtgärden och vad som har förekommit vid husrannsakan (se 28 kap. 9 § första stycket RB).

JO har vid upprepade tillfällen funnit brister i dokumentationen av ett beslut om husrannsakan, bestående i t.ex. att det inte gått att utläsa vilka omständigheter som legat till grund för beslutet (se t.ex. JO 1988/89 s. 47, dnr 3012-1986 m.fl., JO 1997/98 s. 165, dnr 4365-1996, JO 2018/19 s. 415, dnr 7330-2016 och JO 2020/21 s. 370, dnr 5316-2018, samt mina beslut den 9 januari 2020, dnr 239-2018, och den 25 februari 2021, dnr 856-2019). Det är inte ovanligt att omständigheter som har legat till grund för en tvångsåtgärd preciseras först sedan JO inlett en utredning, vilket naturligtvis är oacceptabelt (se t.ex. JO 2018/19 s. 415).

## Bedömning

Jag vill börja med att säga att min granskning har varit inriktad på husrannsakan enligt rättegångsbalken. Granskningen har gällt dokumentationen av beslutet om husrannsakan, och inte hur verkställigheten av åtgärden ska dokumenteras. Vidare har min utgångspunkt varit ett kontroll- och rättssäkerhetsperspektiv. Det kan därför finnas andra aspekter som talar för att fler uppgifter än de som redovisas nedan behöver dokumenteras. Mina uttalanden omfattar inte heller beslut om husrannsakan som fattas av en domstol.

I dagens straffprocess är det en självklarhet att myndigheter och enskilda tjänstemän kan visa att de beslut som fattats är rättsligt grundade och har fog för sig. Det gäller inte minst tvångsmedelsbeslut, såsom en husrannsakan. Vidare förutsätter den demokratiska kontroll som bl.a. JO är satt att utföra att det finns fullgoda möjligheter att i efterhand granska de åtgärder som vidtagits.

Det är en etablerad ordning att det av ett beslut om husrannsakan ska kunna utläsas vem som har fattat beslutet och när. Det ska också framgå var och för vilket ändamål som husrannsakan ska göras, och vad eller vem som ska eftersökas. Därutöver ska eventuella villkor och begränsningar anges. För det fall en polis eller annan tjänsteman har fattat beslutet på grund av fara i dröjsmål ska det framgå varför det brådskade med åtgärden. Om det finns flera grunder för beslutet ska samtliga anges. (Se Lindberg, Straffprocessuella tvångsmedel, 2022, version 5, JUNO, s. 698 f. och s. 713.)

Vidare ska det av beslutet, eller i vart fall av myndighetens handlingar i ärendet, framgå de omständigheter som beslutsfattaren lagt till grund för sin bedömning, t.ex. vad som föranlett att en viss person är skäligen misstänkt för ett brott. Om beslutsfattaren lägger någon ytterligare omständighet till grund för beslutet, som inte framgår av handlingarna i ärendet, måste det antecknas. För det fall omständigheterna inte anges i beslutet, underlättas en efterhandskontroll om det exempelvis lämnas en hänvisning till specifika handlingar eller anteckningar i ärendet (se protokollen från mina inspektioner av Åklagarmyndigheten, Västerorts åklagarkammare i Stockholm, dnr 3559-2024 och Ekobrottsmyndigheten, Första ekobrottskammaren i Stockholm, dnr 8015-2024).

En särskild fråga är i vilken mån beslutsfattarens närmare överväganden om huruvida det funnits förutsättningar för en husrannsakan behöver redovisas. De förhållanden som råder då husrannsakan aktualiseras kan vara av varierande slag. Frågan får därför avgöras med hänsyn till hur situationen ter sig i det enskilda fallet. Typiskt sett bör överväganden dokumenteras när husrannsakan ska göras hos någon som inte är misstänkt för brottet, när ett barnperspektiv behöver anläggas (se t.ex. mitt beslut den 5 februari 2026, dnr 551-2025 och 1103-2025) eller när proportionalitetshänsyn av något annat skäl är särskilt framträdande. Intresset av en rättssäker och transparent handläggning kan naturligtvis medföra att även andra förhållanden talar för att överväganden bör dokumenteras.

Övervägandena kan dokumenteras exempelvis i en promemoria, ett direktiv eller i ett fritextfält och behöver inte vara mer omfattande än vad omständigheterna föranleder. I normalfallet räcker det att beslutsfattaren kortfattat skriver ned de överväganden som han eller hon faktiskt har gjort. Om det finns särskilda föreskrifter som rör beslutet ska dessa givetvis följas (se t.ex. ÅFS 2005:30).

Jag inledde denna granskning i syfte att skapa en mer enhetlig ordning för dokumentationen av beslut om husrannsakan. Någon uttrycklig författningsreglering finns inte och uttalanden av t.ex. JO och i den juridiska litteraturen kan tolkas på olika sätt. Min utgångspunkt har ytterst varit enskildas intresse av att bli behandlade på ett lagenligt och i övrigt rättssäkert sätt samt att ge tillräckliga förutsättningar för en efterhandskontroll av t.ex. JO.

En husrannsakan innebär en begränsning i en grundlagsskyddad rättighet. Beslut som dokumenteras i enlighet med vad jag nu har uttalat är ägnade att tillgodose intressena bakom dokumentationsskyldigheten. En något mer utförlig dokumentation skulle i vissa enskilda fall kunna påverka skyndsamheten och effektiviteten i en brottsutredning. Enligt min mening vägs det dock upp av de positiva effekterna för förtroendet för de brottsutredande myndigheterna och deras verksamhet som dokumentationen medför.

Särskilt mot denna bakgrund ser jag positivt på Åklagarmyndighetens pågående översyn av föreskriften om dokumentation av straffprocessuella tvångsmedel och det utvecklingsarbete som Tullverket har initierat för att beslutsfattare på ett enklare sätt ska kunna dokumentera vad som legat till grund för ett beslut om husrannsakan.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av JO Per Lennerbrant. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Seniora rättssakkunniga Lovisa Johansson har föredragit ärendet och byråchefen Nils Västberg har deltagit i beredningen.